

GRIGORE VASILIU BIRLIC

A trecut la cele veșnice — și poate că niciodată expresia n-a sunat mai potrivit — un om care patruzeci de ani a făcut bucuria și veselia acestui popor.

A încetat din viață, și condeiul meu tremură ezitând să scrie aceste rânduri și împotrividu-se lor; a încetat din viață Grigore Vasiliu Birlic.

Este poate unicul caz din istoria teatrului universal când un actor se identifică cu personajul său identificat în același timp cu o întreagă literatură dramatică și mai ales cu gustul unui public care l-a răsfățat.

Și-a început viața artistică cu *Birlic* și a isprăvit-o tot cu *Birlic*, existența lui însemnând o imensă paranteză artistică, o formidabilă risipă de energie creatoare, fantezie și invenție. Fiindcă Grigore Vasiliu Birlic a fost nu doar ceea ce au crezut unii critici grăbiți, un caz comic, o forță nativă instinctuală, ci o imensă personalitate artistică cum se întâmplă puține în viața unui teatru.

Am avut fericirea să-l cunosc îndeaproape, Grigore Vasiliu Birlic fiind interpretul primei mele piese, după care i-am urmărit,

toate repetițiile în *Anii negri*, *Mielul turbat*, *Siciliana* sau *Adam și Eva*. N-am lipsit niciodată de la vreuna a *Scrisorii pierdute*.

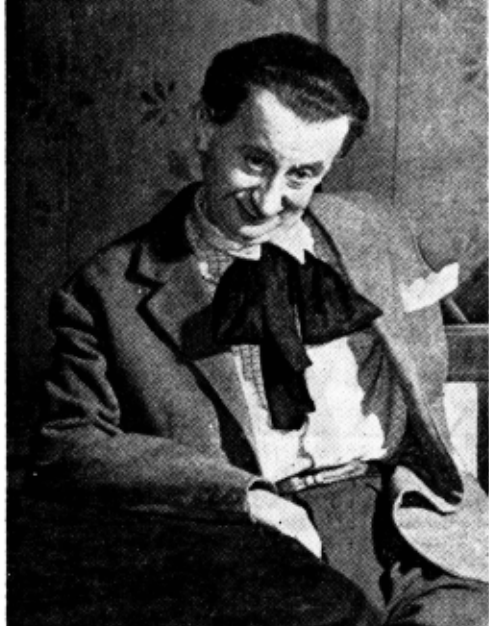
Își compunea rolurile cu o migală, cu o știință a dozării nuanțelor și cu o grijă artistică fără egal.

Toți cei ce mizau pe improvizația lui scenică se înșelau.

Grigore Vasiliu Birlic a fost un profesionist exemplar, un pasionat al vieții teatrale, un spirit viu, neliniștit, într-o efervescență neconținută, întreaga lui existență nefiind închinată altor satisfacții decât mulțumirilor pe care i le aduceau scena. A fost fără îndoială și ceea ce se numește o forță comică născută.

Am avut prilejul să verific fenomenul pe viu și la fața locului în toamna anului 1956, la „Festivalul Goldoni” de la Veneția.

Teatrul Național din București s-a prezentat atunci și acolo cu *Bădăranii*, într-o distribuție de zile mari. Am avut însă ghinionul să jucăm într-o grădină sub aversele nemiloase ale unei ploii cumplite. Publicul se sculase în picioare gata să părăsească teatrul. În clipa aceea a intrat în scenă Birlic și deși juca în românește, în fața unui pu-

*Uarlam în „Omul cu mîrtoaga”
de G. Ciprian*

*Brînzovenescu în „O scrisoare pierdută”
de I. L. Caragiale*

blic care nu înțelegea o iotă din graiul nostru, în secunda aceea s-a produs miracolul: lumea a rămas pe loc, sub umbrele și ziare, subliniind fiecare vorbă a lui cu hohote de rîs și tunete de aplauze. Atunci, în acea seară memorabilă am văzut, am trăit în prezența unui actor de o imensă forță de penetrație și de impresionare a publicului.

Și încă și așa n-am epuizat fizionomia acestui actor fără egal și i-aș sărăci efigia dacă n-aș vorbi de adîncă, răscolitoarea lui omenie.

A murit Spiridon Biserică și cine altul i-ar putea lua locul în rolurile oamenilor umili, necăjiți, năpăstuiți pe nedrept, jigniți fără pricină, inutil ofensați?

A murit Spiridon Biserică, focarul de iradiere al unei mari simpatii umane, acel actor-fenomen, pe care văzîndu-l o singură dată nu-l mai uiti niciodată.

Viața noastră teatrală a rămas mai săracă. Nu ne mîngîie decît un singur gînd că amintirea acestui omuleț miraculos, expresie fericită a geniului popular, va dăinui nu numai în amintirea acelor care l-au văzut, dar, cine știe, poate că din povestirile noastre și din evocările ce vor veni, va trăi peste decenii, ca un exemplu fără pereche al unui artist care, în cursul unei vieți de sacrificii și de muncă, a atins „nu o dată” perfecțiunea.

Căbulea în „Valea cucului” de Mihai Beniuc

Aurel Baranga